

สำนักงานคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติ

OFFICE OF NATIONAL AGRICULTURAL CREDIT ADMINISTRATION BOARD

ความเป็นมา

รัฐบาลในอดีตได้ดำเนินงานตามโครงการเพื่อช่วยเหลือหรือสงเคราะห์เกษตรกรไว้มากมายหลายโครงการและหลายลักษณะ โดยได้มอบหมายให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการ เช่น ด้านการผลิต มีโครงการสาธิตทางการเกษตร โครงการส่งเสริมการจัดตั้งสถาบันของเกษตรกร โครงการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร พันธุ์พืช ปุ๋ย และยาปราบศัตรูพืชให้แก่เกษตรกร เป็นต้น ส่วนด้านการตลาด มีโครงการส่งเสริมการสร้างยุ้งฉาง โกดังสินค้า และตลาดกลาง โครงการรวบรวมและจัดจำหน่ายสินค้า รวมทั้งการสนับสนุนอุตสาหกรรมที่ใช้ผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์เกษตรเป็นวัตถุดิบ โครงการประกันหรือพยุงราคาสินค้าเกษตรบางชนิด เป็นต้น ซึ่งในด้านการเงินรัฐบาลได้จัดหาแหล่งเงินทุนหมุนเวียนมาช่วยเหลือหลายโครงการ

นอกจากนี้ ในกรณีที่เกิดภัยพิบัติหรือภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง หรือวิกฤตการณ์อื่นๆ ทางราชการก็ได้ดำเนินการช่วยเหลือและสงเคราะห์เกษตรกรเป็นจำนวนมากเช่นเดียวกัน

ซึ่งความพยายามในอดีตของรัฐบาลเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร มีหลายโครงการที่ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เกษตรกรจึงไม่สามารถชำระหนี้คืนให้แก่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจได้ และในกรณีเกษตรกรถูกฟ้องร้องดำเนินคดีและถูกบังคับคดีให้ชำระหนี้ เกษตรกรบางรายต้องไปกู้เงินนอกระบบในอัตราดอกเบี้ยสูงมาชำระ และมีเกษตรกรเป็นจำนวนมากที่มีหนี้ค้างชำระทั้งที่เป็นต้นเงินและดอกเบี้ย และไม่อยู่ในฐานะที่จะชำระหนี้ได้ตกอยู่ในสภาพเสมือนผู้ล้มละลาย

ในปี พ.ศ. 2536 รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญในการเร่งรัดแก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกรที่จะต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ จึงได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 28/2536 ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2536 แต่งตั้ง “คณะกรรมการพิจารณามาตรการแก้ไขปัญหานี้สินเกษตรกร” โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ในขณะนั้นเป็นประธานกรรมการ เพื่อให้มีหน้าที่ในการพิจารณาวงรอบแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกรที่เป็นรูปธรรมและมีผลในทางปฏิบัติ คณะกรรมการชุดดังกล่าวจึงได้ดำเนินการศึกษาปัญหานี้สินในระบบของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรที่มีอยู่กับส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ จากผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีภาระหนี้สินตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ อันเนื่องมาจากการดำเนินโครงการไม่ประสบผลสำเร็จเป็นจำนวนมากมายหลายโครงการ คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาเห็นความจำเป็นในการที่จะต้องเร่งแก้ไขปัญหานี้สิน จึงได้เสนอแนวทางและหลักเกณฑ์ในการปรับปรุงหนี้หรือจำหน่ายหนี้สูญของเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรที่มีอยู่กับส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ต่อรัฐบาล พร้อมกับเสนอขอเปลี่ยนชื่อจากคณะกรรมการพิจารณามาตรการแก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกรมาเป็น “คณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติ (กบส.)” โดยขอปรับปรุงเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการให้ครอบคลุมกว้างขวางมากขึ้น ซึ่งรัฐบาลโดยคณะรัฐมนตรี (ครม.) ในคราวประชุมเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2536 ได้มีมติรับทราบและเห็นชอบตามข้อเสนอของคณะกรรมการดังกล่าว กบส. จึงได้เริ่มทำหน้าที่แก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกรเรื่อยมา และรัฐบาลต่อมาได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 159/2538 ลงวันที่ 6 กันยายน 2538 แต่งตั้ง กบส. เป็นครั้งที่ 2 เพื่อให้ทำหน้าที่แก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกรโดยต่อเนื่องต่อมา จวบจนสิ้นวาระของรัฐบาลในเดือนพฤศจิกายน 2539

ต่อมาในปี พ.ศ. 2541 รัฐบาล ในขณะนั้นได้พิจารณาเห็นความจำเป็นที่จะต้องมืองค์กรและหน่วยงานในลักษณะที่มีความถาวร เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานงานด้านนโยบายและการ

สำนักงานคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติ

OFFICE OF NATIONAL AGRICULTURAL CREDIT ADMINISTRATION BOARD

ปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง จึงออกเป็น “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. 2541” แต่งตั้ง กบส. ขึ้นใหม่เป็นครั้งที่ 3 (เดิมแต่งตั้งโดยคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี) ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบระเบียบดังกล่าว เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2541 กบส. จึงได้ดำเนินงานตามภาระหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกร ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบดังกล่าวจวบจนปัจจุบัน

ปี พ.ศ. 2547 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบกรอบแนวทางแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรตามโครงการ ส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐและมาตรการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรของส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจ 3 หน่วยงาน เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2547 โดยแนวทางในการดำเนินการตามกรอบ ให้ส่วนราชการหรือ รัฐวิสาหกิจในสังกัดแต่ละกระทรวงสำรวจ ประเมิน และวิเคราะห์โครงการเพื่อจำแนกและจัดกลุ่มโครงการ ที่อยู่ในความรับผิดชอบว่า กลุ่มโครงการใดที่สามารถบริหารจัดการเองได้ กลุ่มโครงการใดที่จะต้องได้รับการแก้ไขปัญหาหนี้สินโดยผ่าน กบส. ซึ่งจะต้องจำแนกว่า โครงการที่ใช้มาตรการปรับปรุงหนี้หรือใช้ มาตรการจำหน่ายหนี้สูญมีจำนวนกี่โครงการ จำนวนเกษตรกรในโครงการกี่ราย จำนวนเงินที่ขอปรับปรุงหนี้ หรือจำหน่ายหนี้สูญมีจำนวนเท่าไร มีกลุ่มโครงการใดที่จะขอหรือไม่ขอเงินชดเชยจากรัฐบาล ทั้งนี้ ให้ส่วน ราชการระดับกระทรวงนำกลุ่มโครงการที่จะแก้ไขปัญหาดูด้วยการปรับปรุงหนี้หรือจำหน่ายหนี้สูญเสนอ กบส. พิจารณาทั้งหมดในคราวเดียวกัน ซึ่ง กบส. ได้ถือใช้กรอบแนวทางแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร ตามโครงการส่งเสริมหรือสงเคราะห์ของรัฐ ตามมติคณะรัฐมนตรีฉบับนี้จนถึงปัจจุบัน